

Votre Programme Matmidim – Chiour ALEPH

Semaine du 3 au 7 juillet 2022

Souguia n° 66

ת"סד

Matmidim

Programme d'étude Mondial

Sujet de la semaine :

Melekhet Mah'chevet

Psik Récheh (2)

Cette semaine nous continuons la Souguia de Psik Réchéh. Nous verrons deux points très importants utilisés pour les questions de Halakha : savoir si Psik Rechéh est interdit aussi sur un Issour derabanan, et connaître la Halakha dans Psik Rechéh délo Nikha léh, c'est-à-dire lorsque la conséquence interdite ne m'apporte pas d'intérêt.

Bon Limoud sur Matmidim !

Tephila avant le Limoud

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו, שלא יארע דבר תקלה על ידי, ולא אכשל בדבר הלכה, וישמחו בי חברי, שלא אמר על טמא טהור ולא על טהור טמא, ולא על מתר אסור ולא על אסור מתר, ולא יכשלו חברי בדבר הלכה ואשמח בהם. כי יי יתן חכמה מפיו דעת ותבונה. גל עיני ואביטה נפלאת מתורתך

Tephila après le Limoud

מודה אני לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, ששמת חלקי מיושבי בית המדרש. ולא שמת חלקי מיושבי קרנות. שאני משכים והם משכימים. אני משכים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים. אני עמל והם עמלים. אני עמל ומקבל שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר. אני רץ והם רצים. אני רץ לחיי העולם הבא, והם רצים לבאר שחת. שאמר ואתה אלהים תורדם לבאר שחת. אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם, ואני אבטח בך

Programme du dimanche

L'étude aujourd'hui est dédiée à la Hatslaha de la famille

Yoël ben Ezra et Delphine bat Mazal

1. Psik Réchek sur un interdit Dérababan

Les Mefarchim sont en Mah'loket s'il est possible d'enfoncer et ressortir un couteau dans un tonneau en bois, car c'est Psik Réchek que la fente va s'agrandir, ce qui correspond à un Issour Derabanan. Quel est l'avis du Choulhan Aroukh dans cette Halakha ?

תרומת הדשן סימן טו

שאלה: סכין התחוב בכותל של עץ מבעוד יום, או תקעו בספסל או בדף שאינם מחוברים, שרי להוציא הסכין בשבת או לא

תשובה: יראה דהיכא דתקעו הוא בכותל שהוא מחובר, יש לחוש לאסור אם מוציאו. משום דתנן בהבונה /שבת קב ע"ב/: הקודח כל שהוא חייב, ומפרש התם תלמודא אליבא דרב, דקי"ל כוותיה באיסורי, דקודח חייב משום בונה, וחייב קודם שנתמלאה הנקב, כדאיתא התם בגמ' ופרש"י. וא"כ בהוצאת הסכין היכא דתקוע קצת בחוזק, כמעט פסיק רישיה הוא, שלא יוסיף בנקב והוי ליה קודח כ"ש. ואין נראה להביא ראייה להתיר, מהא דכתב במרדכי פ' חבית, שאם היה סכין תקוע בחבית מותר להוציאו ולהכניסו, שהרי אינו מתכוין להוסיף, ומייתי ראייה מפ' במה טומנין /שבת נ' ע"ב/, האי סכינא דביני אורבי דצה ושלפה דצה ושלפה שרי. וי"ל דכיון דחבית כלי הוא, ואין בניין וסתירה בכלים בדבר שאין בו חיזוק ואומנות לכ"ע, ולהכי אין בו משום קודח, אפי' אי הוי אי אפשר שלא יוסיף בנקב. וא"ת דמחייב משום דמתקן פיתחא? הא מסקינן התם פ' חבית דבר תורה דכל פתח שאינה עשויה להכניס ולהוציא לא שמה פיתחא הוא, אלא דחכמים גזרו בכל פתחים ונקבים גזירה משום לולין דתרנגולים דאינה עשויה להכניס ולהוציא כדאיתא התם. ולהכי קא מכין להוסיף איסור, אבל בשאין מתכוין, **נוכל לומר אפי' במרדכי פ' הזורק.**

אמנם נראה דהאי סכין התקוע בחבית איירי שהוציאוהו והכניסוהו כבר בחול, ולא פסיק רישיה הוא שיוסיף בנקב, מדמייתי עלה ראייה מפ' במה טומנין, מסכינא דביני אורבי דצה ושלפה כו'. וההיא ע"כ איירי דלאו פסיק רישיה היא שירחיב הגומא, דר"י פי' פ' כירה /שבת מג ע"ב תד"ה דכ"ע/ דלהכי בעינא דצה כדי שלא יזיז עפר ממקומה ומשום מוקצה. ומ"מ ע"כ מודה הוא דאי הוי פסיק רישיה להרחיב את הגומא הוי אסור, דעושה גומות ואינו צריך לעפרה חייב מדאורייתא משום בניין, כדאיתא בהדיא פ"ק דביצה /ח ע"א/ גבי דקר נעוץ. וא"ת אי איירי סכין התקוע בחבית דלאו פסיק רישיה הוא, א"כ מאי קמ"ל? פשיטא! דבכל דבר שאינה מתכוון אפי' במלאכה דאורייתא שרי, דקי"ל כר"ש. וי"ל דאצטריך לאשמעינן דלא גזרו דילמא אתי לכיון שיוסיף בנקב, הואיל וידעינן דניחא ליה בהרחבת הנקב. כדאשכחן דגזרינן דילמא אתי לאשוויי גומות פ' הבונה /צ"ל פ' המצניע שבת דף צה ע"א/ ופ"ב דעירובין /קד ע"א/ גבי נשים המשחקות באגוזים, דפר"י דהנהו כולהו גזרות דילמא אתי לאשוויי גומות במתכוין, כדאיתא במרדכי ריש פ' הבונה ובסוף פ' תולין. והוא מייתי ראייה מדצה ושלפה דלא גזרינן התם דילמא ירחיב הגומות במתכוין כדי שיוכל להכניס הסכין בקל. ומהשתא שהוכחנו דסכין התקוע בחבית מיירי בלאו פסיק רישיה הוא, מתיישב אפילו בחבית גדולה שמחזקת יותר ממ' סאה. דכתב א"ז אהא דמתזי ראשו בסייף דחבית גדולה כזאת שייך בה בנין כמו בקרקע. ואי הוי פסיק רישיה חייב משום קודח כמו בתקוע בכותל, כדמפרש לעיל, אבל סכינים דביני אורבי אין נראה לחייבו משום קודח. אפילו אי לא דצה ושלפה דהתם אינה אלא שמפריד אורבי מהדדי, שהרי אינו גוף אחד ולא שייך בה קודח, אבל משום הרחבת גומא שייך בה. ולכך נקט ר"י האי לישנא, ולא לשון קודח. וכיון דכבר נהגו העולם לאסור ולהוציא סכין התקוע בכותל, ואשכחין ביה טעמא כדפרשי', יש לנו לקיים המנהג אפי' הוא לקולא, כ"ש לחומרא. אבל אם תקוע הסכין בדבר תלוש בספסל וכה"ג לא ידעינן כלל טעם וסברא לאסור, והמחמיר בדבר מפריז הוא על מדותיו.

שולחן ערוך אורח חיים סימן שיד סעיף א

[...] ואם היה סכין תקוע מע"ש בחבית, מותר להוציאו ולהכניסו שהרי אינו מתכוין להוסיף. הגה: ודוקא שהוציאו ג"כ פעם אחת מבע"י, אבל אם לא הוציאו מבע"י, אסור דהוי פסיק רישא דעושה נקב ופתח לחבית (תה"ד סי' ס"ד). כלי שנתרועעה, אם מותר ליטול ממנו חרס, ע"ל סי' ש"ח סמ"ד.

Les mots du jour à apprendre :

Lui	אִיהוּ
Elle	אִיהִי
C'est lui qui	אִיהוּ הוּא

Programme du lundi

L'étude aujourd'hui est dédiée à la Hatslaha de la famille

Yoël ben Ezra et Delphine bat Mazal

Comment le Maguen Avraham comprend-il l'avis du Choulh'an Aroukh ? (le déburt en petits caractères est optionnel)

מגן אברהם על שולחן ערוך אורח חיים סימן שיד סעיף א

מגולין שרי לתחוב בו כו' ע"ש דף נ"א וטעמא דמקלקל היא כדאי' דף ע"ג ופטור אפי' לר"י ודברי התוס' דף ל"ט בד"ה מפני שמזיז וכו' צ"ע ע"ש ואפשר דמיירי במתקן כגון בשדה כמ"ש המ"מ ספ"א וע"ק מ"ש בחופר גומ' וא"צ לעפר' חייב דזה אינו אלא בצריך לגומא אבל בשאינו צריך כלל לא לגומא ולא לעפר פשיטא דפטור דהוי מלאכה שא"צ לגופה ודבר שאין מתכוין ומקלקל וגם חופר כלאחר יד הוא כדאי' דף מ"ו ברש"י דחופר דחייב היינו במר' וקרדום ע"ש לכן נ"ל דמדינא אין כאן איסור אפי' בכותל ובחבית גדולה כיון דדבר שאין מתכוין ומקלקל הוא אלא שהת"ה נדחק לקיים המנהג שנהגו כמ"ש הוא בעצמו ע"ש וכ"כ מהרי"ו סי' ק"ל דנהגו בו איסור להוציא דנר' כעושה נקב בכותל עכ"ל גם מ"ש להתיר פסיק רישיה במילי דרבנן וכ"כ סי' ס"ו צ"ע דבסימן ש"ו ס"ד אית' בהדי' דאסור ותלמוד ערוך הוא וכ"כ התוס' בשבת דף ק"ג סוף ד"ה לא צריכ' ע"ש וכ"מ סימן של"ז ס"א וס"ב ע"ש, ואף שהתוס' פסחים דף כ"ה כתבו דשרי ע"ש היינו בדרך אין לו' אבל לפי האמת אסור וכ"מ סי' רע"ז ס"א וס"ג ואף שהרא"ש בפסחים כ' דפסיק רישיה אסור בכל מידי דאורי' נ"ל דנקטה משום שאר איסורים ע"ש אבל לכ"ע פסיק רישיה אפי' במילי דרבנן אסור ומ"ש ראייה מהמרדכי אינה ראייה דהתם אי לא עביד מידי ואפי' יוצאין לר"ה ליכא איסור' כמ"ש סי' שנ"ז אלא דרבנן גזרו בר"ה ובכרמלית לא גזרו שכשאינו מתכוין להוציאה דכיון שאינו מתכוין לא אתי להוציאה להדיא ע"ש עמ"ש ס"ו רנ"ג דבאמירה לעכו"ם בפסיק רישיה יש להתיר ודוק בדברי כי קצרת:

ודוק' שהוציאו ג"כ כו'. ז"ל ת"ה אמנם נראה דסכין התקוע בחבית איירי שהוציאו והכניסוהו בחול ולא פסיק רישיה הוא שיוסיף בנקב מדמייתי ראייה מסכינא דביני אורבי דצה ושלפה וכו' וההיא ע"כ לאו פסיק רישיה הוא שירחיב בגומ' דר"י פי' פ' כירה דלהכי בעינן דצה ושלפה שלא יזיז עפר ממקומו ומשום מוקצ' ומ"מ ע"כ מודה הוא דאי הוי פסיק רישיה להרחיב הגומא אסור דעושה גומ' וא"צ לעפר' חייב מדאורייתא משום בנין כדאי' פ"ק דביצה עכ"ל, הנה מבואר דהת"ה ס"ל ג"כ דהתיובת' קאי אשמאל דהא מייתי דברי התו' והם כתבו כך בהדי' ומשמע דס"ל פשוט להת"ה דאף לפי המסקנא דאתותב שמאל מ"מ מיירי בענין דלא הוי פסיק רישי' דעושה גומא דפסיק רישיה כ"ע מודו דאסור' והא מלאכה דאוריית' היא דדוק' כשחופר גומא וצריך לעפרא הוי דרבנן אבל כשא"צ לעפרא הוי דאוריית' ופסיק רישי' בדאוריית' אסור לכ"ע אלא ע"כ מיירי בענין דלא הוי פסיק רישיה כלל וא"כ ההיא דחבית נמי מיירי בענין דלא הוי פסיק רישיה כלל דמלאכה דאוריית' הוא דעושה פתח לחבית אבל פסיק רישיה במלאכה דרבנן ס"ל להת"ה דמותר ומביא ראייה ממרדכי פ' הזורק דמתיר לשפוך מים אף על פי שיורד לכרמלית כיון דאינו מתכוין שיצאו לחוץ ואף על גב דפסיק רישיה הוא ע"ש (ע' ברכות דכ"ד ע"ב בתוס' וסי' תנ"ח סי"ב וע' בתו' פסחים דף מ"ז): ולי צ"ע על הגאון דאמר' דף קי"ג עמודים התחובים בארץ אסור להוציאן מ"ט אילימ' משום דעביד גומות ממילא קא הוין דתנן הטומן לפת וכו' והתם בודאי פסיק רישיה הוא דעביד גומות ואפ"ה שרי וכ"כ התוס' דאפי' אין מקצת עליו

משנה ברורה על שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שיד סעיף א

(י) **ובלבד שיתכּוין** - בא לבאר בזה רק דעת המחבר דדוקא כשמתכּוין להרחיב אבל אם אינו מתכּוין אף על גב דהוי פסיק רישא שיתרחב ע"י פעולתו שרי וכמו שסיים המחבר בעצמו אח"כ אבל דעת הרמ"א גופא אח"כ בהג"ה דאפילו אם אינו מכּוין להרחיב אסור אם הוא פסיק רישא והיה לו לכתוב זה שם בשם י"א אך שרצה לסתום כן להלכה ועיין מה שכתבנו שם:

(יא) **תקוע** - היינו שהיה תקוע בחוזק וע"י הוצאתו והכנסתו פסיק רישא הוא שיתרחב הנקב אפ"ה כיון דעיקר איסורו הוא רק מדרבנן ס"ל דשרי כיון שאינו מתכּוין לזה ודעת הרמ"א לחלוק עליו דדוקא כשהוציאו פעם אחת מבעוד יום דע"ז נתרחב קצת דתו לא הוי פסיק רישא אבל בלא"ה אסור דפסיק רישא הוא דאף דהוא פתח שאין עשוי להכניס ולהוציא דאיסורו הוא רק מדרבנן וכנ"ל ס"ל דפסיק רישא אסור אף במלתא דרבנן ועיין לקמן בס"ב דבכּוּתל שהוא מחובר גם המחבר מודה דאסור להוציא הסכין שהיה תקוע בו מערב שבת [וה"ה בחבית שמחזקת ארבעים סאה דיוצא ג"כ משם כלי דהוי כאהל] דשם במתכּוין להרחיב הנקב חייב משום קודח דהוי תולדה דבונה ולכן אפילו אם אינו מכּוין עכ"פ פסיק רישא הוא. **והנה לענין עיקר הדין הסכימו המ"א וא"ר והגר"א והגרע"א דפסיק רישא אסור אף במלתא דרבנן** ומ"מ הכא מצדדים המ"א והגר"א דמדינא אף בכּוּתל שרי היכא שאין מתכּוין כיון שא"צ להגומא והוי מלאכה שאצל"ג וגרע משאר איסור דרבנן דאסור היכא שהוא פסיק רישא כיון שהוא ג"כ מקלקל וגם הוא כלאחר יד וממילא נעשה הגומא בכּוּתל ע"י הוצאת הסכין שמתרחב הגומא וכדלעיל בסימן שי"א ס"ח גבי צנון ע"ש אלא שהעולם נהגו בו איסור להוציא דנראה כעושה נקב בכּוּתל וגם הט"ז מצדד כן בעיקר הדין אף בכּוּתל ומ"מ סיים דאין בידו להקל נגד התה"ד והשו"ע והרמ"א שפסקו כולם בסוף הסימן להחמיר לענין כּוּתל [וכן הוא ג"כ דעת הא"ר כהשו"ע והרמ"א דאפשר דניחא ליה שיהא הנקב מרווח לחזור ולתחוב בו הסכין ובאופן זה בודאי לכו"ע אסור] אלא לענין חבית דעיקר איסורו הוא רק מדרבנן יש לסמוך היכא שהוא צורך גדול על דעת המחבר שמתיר להוציא הסכין בשבת כיון שאין מתכּוין להוסיף הנקב אפילו היכא שלא הוציאו מעולם מתחלה:

Les mots du jour à apprendre :

J'achèterai	אִזְבּוֹן
Etre vendu	אִזְדַּבּוּנִי
A été vendu	אִזְדַּבֵּן

Programme du mardi

L'étude aujourd'hui est dédiée à la Hatslaha de la famille

Yoël ben Ezra et Delphine bat Mazal

2. Psik Récheh Délo Nih'a Leih

Le Aroukh apporte des preuves pour dire que Psik Récheh délo Nih'a leih est permis. Mais Tosfot repoussent ses preuves. Selon leurs contradictions, il faut savoir ce qu'ils pensent lorsque c'est Psik Recheh delo niha leih Bimkom Mitsva ou sur un Issour Dérabanan (ce que nous étudierons plus largement la semaine prochaine). Etudier les deux Guemarrot suivantes sans approfondir.

הבונה פרק שנים עשר שבת קג.

משכן עושין כן: **מתני'** החורש כל שהוא המנכש והמקרסם והמזרד כל שהוא חייב המלקט עצים אם לתקן כל שהן אם להיסק כדי לבשל ביצה קלה המלקט עשבים אם לתקן כל שהוא אם לבהמה כמלא פי הגדי: **גמ'** למאי חזי חזי לביזרא דקרא דכוותה גבי משכן שכן ראוי לקלה אחר של סמנין: המנכש והמקרסם והמזרד: ת"ר התולש עולשין והמזרד זרדים אם לאכילה כגרוגרת אם לבהמה כמלא פי הגדי אם להיסק כדי לבשל ביצה קלה אם לייפות את הקרקע כל שהן אטו כולוהו לא ליפות את הקרקע נינהו רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו באגם שנו אבוי אמר אפילו תימא בשדה דלאו אגם וכגון דלא קמיווין והא אבוי ורבא דאמרי תרוייהו מודה רבי שמעון בפסיק רישיה ולא ימות לא צריכא דקעביד בארעא דחבריה:

במקומנו ראיתי עושין כן: **מתני'** מקרסם. קולץ ענפים יבשים מן האילן לתקנו: מורה. זרדין לחין חדשים של שנה זו ופעמים שהן מרובין ומכחישים האילן ומתייבשין וקולצין אותם ממנו: אם לתקן את האילן או את הקרקע וקלצו מן המחובר: ביצה קלה. כגרוגרת מביצת תרנגולת יי שקלה היא לבשל מכל הביצים: **גמ'** לביזרא דקרא. לזרוע בתוכה נימא של דלעת. ואע"ג דשנינו (שיל דף 5:) לענין הולאת זרע דלועין שנים שאין אדם טורח בנימא אחת ה"מ הולאת דכי מפיק תרתי מפיק כי הדדי שאינו זורע אחת לבדה אבל לענין חרישה כל גומא וגומא צפאי נפשה עביד לה: **עולשין**. עשב שקורין קרישפ"ל: **זרדין**. מין קנים הם ובעודן רכים וזרדין אותם למאכל אדם נתקשו מעט ראויין למאכל בהמה יבשו עומדין להסקה: אטו כולוהו לא ליפות את הקרקע נינהו. הרי הקרקע מתייפה מאיליו: **באגם**. שאין צריך ליפות: **בארעא דחבריה**. לא איכפת ליה ליפות: **מתני'** בין משם אחד.

תוספות מסכת שבת דף קג עמוד א

באגם שנו - ומתני' דלא שייך לאוקמי באגם אומר ר"ת דאיירי באילן יבש שאינו מתקן כלום.

לא צריכא דעביד בארעא דחבריה - פי' בערוך (ערך סבר) דבפסיק רישיה דלא ניחא ליה כגון דקעביד בארעא דחבריה וכגון באחר שאינו אהבו והקוצץ בהרת בשעת מילה שאין לו הנאה מותר לכתחילה ואפילו איסור דרבנן ליכא והתיר ר' חבית שפקקוהו בפשתן להסיר הפקק ולמשוך ממנו יין בשבת אף על פי שא"א שלא יסחוט כשמסיר הפקק והוי פסיק רישיה כיון דאינו נהנה בסחיטה זאת שהיין נופל לארץ מותר ואינו נראה דהא מפיס מורסא להוציא ממנו ליחה היה איסור אי לאו משום צערא דגופא אף על פי שאינו נהנה כלל בבנין הפתח ואינו מתכוין כלל לבנין הפתח אלא לנקיבה בעלמא וכן הביא רשב"א ממחט של יד ליטול בה את הקוץ דמוקי לה בהנחנקין (סנהדרין דף פד:) כר"ש דאמר מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור עליה ומשום צערא שרי ואף על פי שאינו נהנה בחבורה היה איסור אי לאו משום צערא דגופא והא דקאמר לא צריכא דעביד בארעא דחבריה היינו דלא מיחייב חטאת אבל איסורא איכא והא דקאמר בשילהי כל התדיר (זבחים דף צא:) המתנדב יין מביאו ומזלפו על גבי האישים ופריך והא קא מכבה ומוקי לה כר"ש דאמר דבר שאין מתכוין מותר מיירי דלא הוי פסיק רישיה שמזלפו בטיפות דקות א"נ על גבי האיברים אפשר שלא יכבה האש ובפרק לולב הגזול (סוכה דף לג:) גבי אין ממעטין בי"ט משום ר"א בר"ש אמרו ממעטין ופריך והא קא מתקן מנא ומשני כגון שליקטן לאכילה ודבר שאין מתכוין מותר ופריך והא אבוי ורבא דאמרי תרוייהו מודה ר"ש בפסיק רישיה ולא ימות ומשני לא צריכא דאית ליה הושענא אחריתי משמע כפי' הערוך דכשאינו נהנה מותר אף על גב דהוי פסיק רישיה וליכא למימר כיון דאית ליה הושענא יתירתא אינו מתקן כלום דא"כ אמאי קאמר התם דסבר לה כאבוה דאמר דבר שאינו מתכוין מותר מיהו י"ל דאותו תיקון מועט כמו מיעוט ענבים דלא אסיר אלא מדרבנן לא גזרו חכמים כשאינו נהנה.

בארעא דחבריה - פי' דהויא מלאכה שא"צ לגופה.

תוספות מסכת כתובות דף ו עמוד א

[...] ראיות הערוך אינן ראיות דההיא דמתיר ר"ש לזלף יין על גבי האישים איכא למימר דמצוה שאני וכן ההיא דאית ליה הושענא אחריתי איכא למימר דשרי משום מצוה א"נ הכי פי' והא פסיק רישיה הוא דאית ליה הושענא אחריתי והואיל וכן שרי לר"ש דשמא לא יצטרך לה ונמצא שלא תיקן כלי והלכך לאו פסיק רישיה הוא אבל לר"י אסור דשמא יצטרך לה ואגלאי מילתא דכלי עבד ועל פי' הערוך קשה דתנן בפרק שמונה שרצים (שבת דף קז.) המפיס מורסא בשבת אם לעשות לה פה חייב ואם להוציא ממנה ליחה פטור ודוקא משום צערא פטור ומותר אבל אי לאו משום צערא היה אסור אף על גב דלא ניחא ליה בפה כלל דאי ניחא ליה מן הפה כי לא מתכוין נמי חייב וכן מחט של יד ליטול בה את הקוץ דשרי משום צערא אבל אי לאו הכי אסור אף על גב דלא ניחא ליה כלל [...]

Les mots du jour à apprendre :

A fait attention	איזדער
Avoir besoin	איזדקי
A eu besoin	איזדקי

Programme du Mercredi

L'étude aujourd'hui est dédiée à la Hatslaha de la famille

Yoël ben Ezra et Delphine bat Mazal

Distinction Lo Echat leih avec Mazik leih

Certains Mefarchim rapportent que Lo Nih'a Leh n'est permis que si la conséquence interdite est gênante pour la personne, mais si elle ne dérange pas, bien qu'elle ne représente aucun intérêt, elle reste interdite Mideraban.

Relever la contradiction sur Rachi. Pourriez-vous avoir une explication grâce au développemen du Raoukh Hachoulh'an ?

Etudier la Guemarra suivante sans approfondir

כלל גדול פרק שביעי שבת עה.

צבי וכו': ת"ר ^זהצד חלזון והפוצעו אינו חייב אלא אחת רבי יהודה אומר חייב שתיים שהיה ר' יהודה אומר ^הפציעה בכלל דישה אמרו לו אין פציעה בכלל דישה אמר רבא מ"ט דרבנן קסברי ^יאין דישה אלא לגדולי קרקע וליחייב נמי משום נטילת נשמה אמר רבי יוחנן שפצעו מת רבא אמר אפילו תימא שפצעו חי מתעסק הוא אצל נטילת נשמה והא אבוי ורבא דאמרי תרווייהו ימודה ^סר"ש בפסיק רישא ולא ימות ^ס שאני הכא דכמה דאית ביה נשמה טפי ניחא ליה כי היכי ^סדליצייל ציבעיה: ^הוהשוחטו:

לשמש צניקת החמה למזל: הפולעו. דוחקו צידיו שינא דמו: אינו חייב אלא אחת. משום נידה אצל הפציעה ליכא חיוב: בכלל דישה. שמפרק דמו הימנו כמפרק תבואה מקשין שלה: מתעסק הוא אצל נטילת נשמה. כלומר לגבי נטילת נשמה הוא מתעסק בדבר אחר ולא הוא מלאכת מחשבת שאינו מתכוין שימות: טפי ניחא ליה. שדס החי טוב מדס המת וכיון דכל עלמנו מתכוין וטורח לשומרו שלא ימות צידו אפי' מת אין כאן אלא מתעסק וכי מודה ר' שמעון צמידי דלא איכפת ליה אי מיתרמי ומיהו איכווני לא מיכוין: דליצייל

ליבעיה גרסינן. שתהא מראית לבעו ללולה:

גליון הש"ס מסכת שבת דף קג עמוד א

רש"י ד"ה בארעא דחבריה לא איכפת ליה. ע"ל דף עה ע"א רש"י ד"ה טפי ובתוס' שם וצע"ק:

ערוך השולחן אורח חיים סימן רמב

סעיף לב) ויש בזה שאלה גדולה דאיך אפשר להתחייב לר"ש על פסיק רישא הא כיון שאינו מכוין לה פשיטא שא"צ לתכליתה וא"כ הוי עכ"פ מלאכה שא"צ לגופה ומדברי רבותינו בעלי התוס' בשבת [מ"א: ד"ה מיחם] ויומא [ל"ד: ד:] וכריתות [ב:]: נראה דה"פ דכל פסיק רישא דאנן סהדי דניחא ליה חייב אף שאינו מכוין לזה ובע"כ הוי כמכוין לזה וכל דאנן סהדי דלא ניחא ליה בזה כלומר שאינו מעלה ומוריד הוה כמלאכה שאצל"ג ולשיטת הערוך [בתוס' ק"ג.] כל פסיק רישא דלא ניחא ליה מותר אפילו לכתחלה ע"ש אבל רש"י ז"ל כתב להדיא [ע"ה. ד"ה טפין] דר"ש מודה במידי דלא איכפת ליה אי מתרמי או לא אא"כ רוצה דווקא ההיפך שלא תיעשה מלאכה זו ע"ש:

סעיף לג) והנה מצאנו שבנו של הרמב"ם נשאל בזה והשיב בשם הרמב"ם בלשון זה ההפרש בין מלאכה שאצל"ג ובין פסיק רישא דגבי פסיק רישא אינו מכוין למלאכה כל עיקר אלא שהיא מעשה בהכרח כגון שסגר פתח ביתו והיה שם צבי שהוא לא כיון לשמירת הצבי אלא שהמלאכה נעשית בהכרח אבל מלאכה שא"צ לגופה הוא מתכוין לגוף המלאכה אלא שאינו מתכוין לתכליתה [כ"מ פ"א הל"ז] ונתקשו בכוננתו גדולי עולם ולא ראיתי בזה דברים המתיישבים על הלב:

סעיף לד) ולענ"ד נראה דהעניין כן הוא ולדוגמא בעניין מצוות יש פוסקים שצריכים כוונה ויש פוסקים דאף כשאינו מתכוין יצא דהוי כמתכוין ומ"מ אם מתכוין שלא לצאת הכל מודים שאינו יוצא וכן הוא במלאכות שבת דודאי בעין כשעושה המלאכה האסורה יכוין לה ואין הכוונה מעכב דא"כ יעשה כל המלאכות ויאמר שאינו מכוין לזה אלא וודאי כשאפילו עושה בלא כוונת מלאכה כלל כיון שעושה כדרך המלאכה מה מועיל העדר כוונתו והרי בהכרח כוונתו נעשית וזהו ענין הפסיק רישא אבל אם באמת מכוין להמלאכה אלא שעושה אותה בשביל תכלית אחר הוי כמו במצוה כשנתכוין שלא לצאת וה"נ לא שייך לומר דהוי כמתכוין דוודאי הוא מתכוין אבל מתכוין לתכלית אחר ולא לגוף האיסור של המלאכה ולכן בצידת צבי שאינו מתכוין לכלום וכן ראש עוף לצחיקת הקטן אינו מתכוין לכלום משא"כ החופר גומא וא"צ אלא לעפרה דוודאי מכוין לחפירה אלא לצורך תכלית אחר והיינו לתכלית העפר אבל בצידת צבי אינו מכוין לצידה כלל וכן בראש עוף לצחיקת קטן אינו מכוין להריגה כלל וגרע טפי שהרי בע"כ נעשית המלאכה והוי כמתכוין [ויש מי שאומר דבפסיק רישא כל שהוא מוכרח לעשות ע"י פסיק רישא אסור ובאינו מוכרח ע"י פסיק רישא אזי מותר אף בפסיק רישא כן כתב השלטי גבורים בפ' האורג אות ג' ע"ש וע"ש בר"ן ורשב"א]:

Les mots du jour à apprendre :

A été jeté	איזדריק
A rapetissi	איזוטור
J'irai	איזיל

Programme du jeudi

L'étude aujourd'hui est dédiée à la Hatslaha de la famille

Yoël ben Ezra et Delphine bat Mazal

Psak Halakha dans Psik Rekeh delo Niha Leh

שולחן ערוך אורח חיים סימן שכ סעיף יח

חבית שפקקו בפקק של פשתן לסתום נקב שבדפנה שמוציאין בו היין, יש מי שמתיר אף על פי שא"א שלא יסחוט, והוא שלא יהא תחתיו כלי; דכיון שאינו נהנה בסחיטה זו, הוי פסיק רישא (פי' איסור נמשך בהכרח מדבר מה כמו המות הנמשך בהכרח מהתזת הראש) דלא ניחא ליה, ומותר. וחלקו עליו, ואמרו דאע"ג דלא ניחא ליה, כיון דפסיק רישא הוא, אסור. והעולם נוהגים היתר בדבר, ויש ללמד עליהם זכות, דכיון שהברזא ארוכה חוץ לנעורת ואין יד מגעת לנעורת, מותר מידי דהוי אספוג (פירש הערוך ספוג הוא על ראש דג אחד גדול שבים, ובשעה שמרים ראשו להסתכל בעולם יורד אותו הספוג על עיניו ואינו רואה כלום ולולי זה לא היתה ספינה נצולת מפניו) שיש לו בית אחיזה; ולפי שאין טענה זו חזקה, ויש לגמגם בה, טוב להנהיגם שלא יהא כלי תחת החבית בשעה שפוקקים הנקב (וע"ל סי' ש"א עוד מדיני סחיטה).

ביאור הלכה סימן שכ סעיף יח

דלא ניחא ליה - הנה בעניננו לא ניחא ליה כלל בהסחיטה ואדרבה היה רוצה שלא יסחט כי הולך לאיבוד אבל באמת אפילו רק היכא שאין נהנה כלל בהפעולה שנעשה על ידו ואין לו שום נ"מ בזה נקרא ג"כ פ"ר דלא ניחא ליה כיון דהוא אין מכוין להפעולה כן הוכיחו התוספות בשבת ע"ה ד"ה טפי מהא דשבת ק"ג בגמרא דקעביד בארעא דחבריה:

טוב להנהיגם וכו' - היינו בצירוף הסברא דברזא ארוכה וכמו שכתבתי במ"ב דאל"ה הכרעת השו"ע בריש הסעיף דלא כהערוך. [...]

שו"ת יבע אומר חלק ד - אורח חיים סימן לג

(טו) אתה הראת לדעת כי בדיון זה דהערוך ישנם שלמים וכן רבים מהראשונים והאחרונים מיימינים ומשמאילים, ישנם אסורים מדרבנן, וישנם מתירים לכתחלה. והואיל ורוב הפוסקים אסורים נקטינן לחומרא. שכן הוא דעת

התוס' והרא"ש (שבת קג). והרמב"ן והר"ן (ס"פ שמנה שרצים). והריטב"א בחי' לסוכה (לג:). ובחי' כת"י לשבת (קג). והרא"ש מלוניל הובא בס' אהל מועד (דרך ד נתיב ד). וה"ה (פי"ב מה' שבת ה"ו). והריב"ש בתשו' (סי' שצד). וכן דעת המכתם בחי' לסוכה (לג:). והאור זרוע ח"ב (ס"ס נד). והמרדכי (שבת קמא). וס' התרומה (סי' רמד). והגמ"י (פכ"א מה' שבת אות י). (וכן מוכח עוד ממ"ש המרדכי (ס"פ כירה), והבעל התרומה שהובא בטור (ר"ס שטז), לגבי סגירת תיבה שיש בה זבובים, שאסור מטעם פ"ר. אף על גב דהתם הוי פ"ר דלא ניח"ל. וכדאיתא להדיא בארחות חיים (ה' שבת סי' קנב) דלדעת הערוך אין איסור בזה. ע"ש.) וכ"פ הטור (ס"ס שכל' וסי' תקכג). וכ"כ בשו"ת הרדב"ז ח"ב (סי' תשלט) דלרוב הפוסקים פ"ר דלא ניח"ל אסור. וכן הוא דעת מרן בש"ע (ס"ס שכ), וכמ"ש הט"ז והא"ר והמאמר מרדכי שם שלא התיר להנוהגים בכך אלא בצירוף שהברזא ארוכה ודמי לספוג שיש לו בית אחיזה. (וכמ"ש בב"ש בשם הכל בו.) וכ"פ המשנ"ב שם (ס"ק נה). [...]

שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שכ סעיף כ

יש מי שאומר שהאוכל תותים או שאר פירות הצובעים, צריך ליהזר שלא יגע בידיו צבועות בבגדיו או במפה, משום צובע, אבל אם צובע פתו במשקה הפירות, לית לן בה, דאין צביעה באוכלין.

משנה ברורה סימן שכ ס"ק נז

(נז) צריך ליהזר - היינו להפוסקים לעיל בסי"ח דפ"ר דלא ניחא אסור ואף על גב דמקלקל הוא מ"מ איסורא מיהו איכא:

Les mots du jour à apprendre :

Allez	אַיזִלוֹ
Filet	אַיזְלָא
Ont vieilli	אַיזְקוּן

Bon Limoud sur Matmidim !

Biographies:

Aroukh Hachoulh'an – ערוך השולחן

Rabbi Yéh'iel ben Aharon Halevi Epstein est né en 1829 en Russie et décède en 1908. Dès son plus jeune âge il est repéré pour son don intellectuel exceptionnel. Il se marie avec la fille de Rabbi Yaakov Berlin de Mir, père du Natsiv de Volojin, où il continuera son étude. Il deviendra plus tard le Rav de Novardok et le Rosh de la Yechiva de la ville. Il est considéré comme un des Guedolei Hador, et écrit des milliers de réponses en Halah'a. Son fils est l'auteur du Torah Temima.

Son ouvrage le Aoukh Hachoulh'an concerne les quatre parties du Choulh'an Aroukh. En plus de donner ses opinions, il explique souvent la source de la Halah'a depuis la Guemarra et cite les différents avis des Poskim et leurs raisons. Son psak est très influencé par le Rambam, et peut souvent contredire l'avis du Mishna Broua, imprimé quelques années auparavant.

Teroumat Hadeshen - תרומת הדשן

Rabbi Israël ben Petah'ia Isserlein, surnommé aussi le Maharai, est né à Maribor en 1390, d'une famille d'érudits. Il est un des Rabbanim les plus influents de l'Empire dans le deuxième tiers du XVe siècle et est le dernier grand Rav de l'Autriche médiévale. A Neustadt, comme auparavant à Maribor, il a dirigé une Yeshiva jusqu'en 1460, date de sa mort. Elle est devenue un centre de Torah qui forma un grand nombre de Rabbanim de l'époque. Dans son Responsa le Troumat Hadeshen, ses Psakim représentent une base importante des Minhaguim Ashkenaze, et un grand nombre d'entre eux sont aussi adoptés par le Choulh'an Aroukh.

Liste des 66 Sougiot étudiées sur Matmidim

Sougiot de Brah'ot			Sougiot sur les H'aguim
1. Birkot Hatorah 2. Choméa Kéoné 3. Arévout 4. Kavana dans le Chema 5. Position pour le Chema 6. Méah Brah'ot 7. Amen Yetoma 9. Les quantités pour les Brah'ot 10. Les Brah'ot de consommation 11. Brah'a Chééina Tsrih'a 12. Ikar Vétafel 13. Méein Chaloch	14. Brah'a sur un interdit 15. Anigrone 17. Birkat Haguefen 18. Natei Inchei 19. Birkat Haréah' 22. Les jus 23. Trima 24. Pat Kisnin (1) 25. Pat Kisnin (2) 26. Les Apéritifs 27-31 Zimoun 32. Tefilat Haderekh	33 -34. Birkat Hagomel 38. Chéhéh'éyanou sur un nouveau fruit 39. Chéhéh'éyanou sur un nouveau Keli 40. Chéhéh'éyanou sur les Mitsvot 41. Hatov Véhamétiv sur le vin 42. Cheva Brah'ot (1) 43. Cheva Brah'ot (2) – Panim H'adachot 46. Birkat Halevanah 47-49. H'azarat Hachats'	<p><u>Hanouka</u> 8. Emplacement de la Hanoukia 44. Ner Ich oubeto 45. Ner Ich oubeto (2)</p> <p><u>Pourim</u> 16. Michloah' Manot et Matanot Laevyonim</p> <p><u>Pessah</u> 20. Biour H'amets 58. Bedika des miettes</p> <p><u>Sefirat Haomer</u> 21. Un seul grand compte</p> <p><u>Roch Hachana</u> 35. Les trois Livres</p> <p><u>Soukot</u> 36. Mitstaer</p>
Sougiot générales			
37. Bal Tossif 50. Tokh Kédé Dibour 51-52. Ein Chaliah' Lidvar Avera	53. Mitsva bo yoter Mibichlouh'o 54. Mitsvot lav lihanot nitanou	55-56. Mitsvat Assei Chehazman grama 57. Zerizim makdimim lemitsvot	
Chabbat – Melekhet Mah'chevet			
59. 60. 61. Mit'assek	62. 63. 64. Davar Chééno Mitkaven	65. 66. Psik Récheh	